

alan bennett
kafkovo brko
/kafka's dick/

Osoby a obsazení:

Kafka	Michal Čapka
Brod	Josef Kaluža
Linda	Tereza Cisořská
Sydney	Marek Cisořský
Otec	Dana Fialková
Hermann K.	Vladislav Georgiev
Julie	Kristýna Janáčková

Inspice a nápověda: Kamila Holáňová

Premiéra v Komorní scéně Aréna, sobota 9. září 2006 v 18.30 hodin

Přeložili: Luba a Rudolf Pellarovi

Režie: Pavel Cisořský

Scéna

a kostýmy: Marta Roszkopřová

Dramaturgie: Tomáš Vůjtek

Hudební mix: Robert Jarušek

Kdo, s kým, o čem a proti komu? aneb Zakafkujme si!

Max Brod (27. 5. 1884 - 20. 12. 1968) pocházel ze starého židovského rodu, jehož rodokmen vedl až k rabbimu Lówovi. Od svých čtyř let trpěl chorobou páteře. Během studia práv na pražské univerzitě se spřátelil s Franzem Kafkou a jako první rozpoznal jeho literární talent. Nevyhověl Kafkovu přání, aby po jeho smrti zničil jeho literární pozůstalost, a Kafkova díla vydal, čímž se zasloužil o jeho spisovatelskou slávu. Napsal také podrobný Kafkův životopis.

V této souvislosti se sluší připomenout, že svůj vlastní, nepoměrně stručnější životopis napsal i sám Kafka, když žádal o místo v italské pojišťovně Assicurazioni Generali, což se stalo 2. 10. 1907.

Curriculum vitae

Franz Kafka

Narodil jsem se 3. července 1883 v Praze, až do čtvrté třídy jsem chodil do obecné školy na Starém Městě, pak jsem vstoupil na Staroměstské německé státní gymnázium; v osmnácti letech jsem začal studovat na německé Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze. Po vykonání poslední státní zkoušky jsem nastoupil 1. dubna 1906 jako koncipient u adv. dr. Richarda Lówyho na Staroměstském náměstí. V červnu jsem složil historické rigorózum a v témž měsíci jsem byl promován na doktora práv.

Jak jsem ihned dohodl s panem advokátem, nastoupil jsem do kanceláře jen proto, abych využil času, neboť od prvopočátku jsem neměl v úmyslu setrvat u advokatury. 1. října 1906 jsem nastoupil právnickou praxi a vykonával ji do 1. října 1907. Dr. Franz Kafka

Mnohem zajímavější informace nalezneme v Kafkových Denících, které jsou rovněž součástí jeho literárního díla.

OTEC - HERMANN KAFKA

SESTRY - OTTLA, ELLI, VALLI

MATKA - JULIE KAFKA

Jmenuji se hebrejsky Amšel jako dědeček mé matky z matčiny strany, jehož má matka, které bylo šest let, když zemřel, chová v paměti jako velezbožného a učeného muže s dlouhým bílým vousem. Vzpomíná si, jak musela držet mrtvolu za prsty u nohou a prosit za odpuštění všeho, čím se snad na dědečkovi prohřešila. Také se pamatuje na spoustu dědečkových knih zaplňujících stěny. Den co den se koupával v řece, i v zimě, to si pak vysekával ke koupání díru do ledu. Matka mé matky umřela předčasně na tyfus. Od té smrti padla na babičku melancholie, odmítala jídlo, s nikým nepromluvila, jednou, rok po smrti své dcery, odešla na procházku a už se nevrátila, její mrtvolu vytáhli z Labe. Ještě učenější než dědeček byl matčin pradědeček, požíval stejné úcty mezi křesťany jako mezi Židy, jednou při požáru došlo díky jeho zbožnosti k zázraku, oheň totiž přeskočil jeho dům a ušetřil ho, kdežto domy kolem dokola shořely.

Leccos z této touhy po dokonalosti a duchovním rozměru života lze nalézt i v Kafkově přístupu k vlastní literární tvorbě, jak o tom svědčí i tyto deníkové záznamy: Jenom nepřeceňovat to, co jsem napsal, tím se mi stane nedostižným to, co mám ještě napsat. Psaní jako forma modlitby.

Zcela odlišný pohled se nám naskytne, obrátíme-li se k předkům z otcovy strany, tak jak je v Kafkově životopise vylíčil Max Brod.

Zdá se, že jinak se v otcovské linii dědily převážně vlastnosti bojovné životní zdatnosti a neohroženosti, jakož i tělesná síla. Hermann tři roky vojančil, i v stáří rád mluvil o vojně, zpíval vojenské písničky, když byl v dobré náladě (což se však stávalo čím dál řídkěji). Jeho otec, tedy Franzův dědeček, dokazal v zubech ze země zvednout pytel mouky. Když jednou do kteréśi hospody na samotě zavítali cikáni, poslal vystrašený hostinský pro Kafkova dědečka. Ten nezvané hosty rychle vyprovodil.

Swj vztah k otci se Franz Kafka pokusil podrobně vyjasnit ve stostránkovém Dopisu otci, který dnes vnímáme jako literární dílo, původně ale měl být skutečně otci předán. Prostředníkem měla být matka, ta však dopis Franzovi vrátila.

Nejmilejší otče, ptal ses mě nedávno, proč tvrdím, že z Tebe mám strach. Jako obyčejně nedovedl jsem Ti odpovědět, částečně proto, že z Tebe mám strach, částečně proto, že k zdůvodnění tohoto strachu patří příliš mnoho podrobností, než abych je dovedl v rozhovoru s Tebou aspoň přibližně shrnout.

V závěru Dopisu nechává Kafka fingovaně promlouvat svého otce. Připouštím, že spolu bojujeme, ale existuje dvojí boj. Rytířský boj, v němž se měří síly dvou samostatných protivníků, každý zůstává sám sebou, prohrává za sebe, vítězí za sebe. A boj hmyzu, který nejen bodá, ale taky hned saje krev, aby se zachoval při životě. To je ten pravý žoldák a to jsi Ty.

Není bez zajímavosti, že toto hmyzí téma se o několik let dříve objevilo v Kafkově povídce Proměna, jedné z mála těch, které za svého života publikoval, v níž se syn promění „v jakýśi nestvůrný hmyz“, čímž proti sobě popudí zbytek rodiny.

Když se Řehoř Samsa jednou ráno probudil z nepokojných snů, shledal, že se v posteli proměnil v jakýśi nestvůrný hmyz. Ležel na hřbetě tvrdém jak pancíř, a když trochu nadzvedl hlavu, uviděl své vyklenuté, hnědé břicho rozdělené obloukovitými výztuhami, na jehož vrcholu se sotva ještě držela příkrývka a tak tak že úplně nesklouzla dolů. Jeho četné, vzhledem k ostatnímu objemu žalostně tenké nohy se mu bezmocně komihaly před očima. Co se to se mnou stalo? pomyslel si. Nebyl to sen.

ALAN
BENNETT

Alan Bennett (9. 5. 1934) na sebe poprvé upozornil v roce 1960 jako spolutvůrce satirické revue *Beyond the Fringe* (*Díel*), která jej proslavila na festivalu v Edinburghu a poté se s velkým úspěchem hrála v Londýně i v New Yorku. Bennettovým rodištěm je Leeds, což prozrazuje jeho zvučný yorkshirsky akcent: díky němuž je v Anglii jako herec velmi populární. Studoval v Cambridgeu i v Oxfordu a chtěl se stát historikem medievalistou, dokud nezjistil, že akademická kariéra pro něj není to pravé. Jako autor je velmi plodný, píše filmové a televizní scénáře, spolupracuje s rozhlasem, prosedil se i jako prozaik. K jeho nejúspěšnějším divadelním hrám patří *Kafka's Dick* (*Kafkovo brko*) z roku 1986.

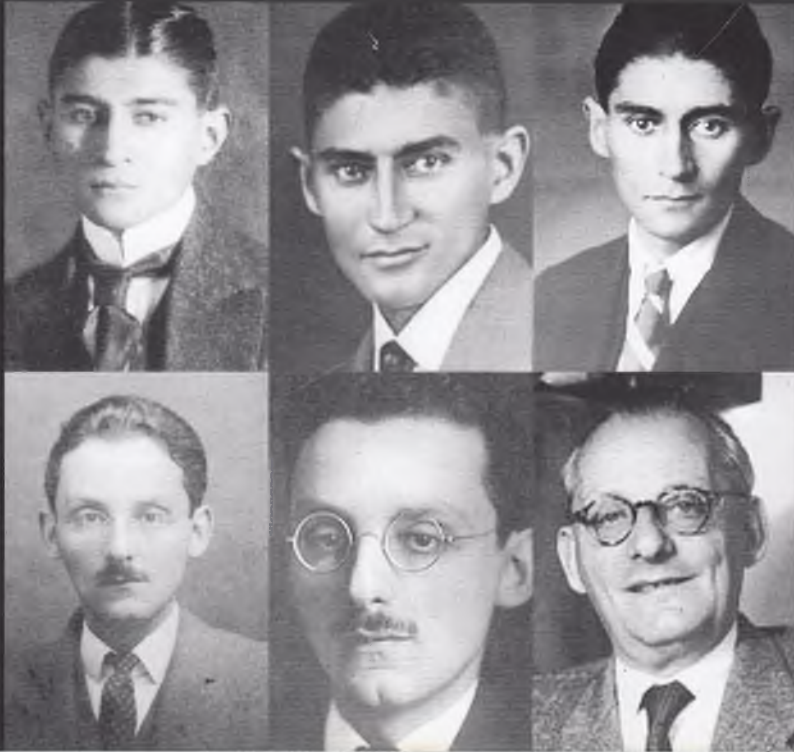
V únoru 2005 byla kritikou nadseně přijata nejnovější Bennettova hra *The History Boys* (*Dějepisci*), jejíž filmová verze Bennett při té příležitosti získal Olivierovu cenu za nejlepší novou hru a Za mimořádný přínos britskému divadlu.

bonus navíc

To, že potomní svět lépe posoudí jednotlivce než jeho současníci, tkví v mrtvém. Člověk se v podstatě rozvíjí až po smrti, když je sám. Stav smrti znamená pro jednotlivce asi tolik jako sobotní večer pro kominíka, smývá špínu z těla. Přitom vyjde najevo, jestli současníci uškodili víc jemu nebo on jim, v druhém případě to byl velký muž.

aréna 91609

komorní scéna

28. října 2, 701 85 moravská ostrava
www.divadloarena.cz

Práva k provozování díla zastupuje
AURA-PONT, divadelní a literární agentura,
spol. s r.o., Radlická 99, Praha 5

DILIA, divadelní a literární agentura,
občanské sdružení, Krátkého 1, Praha 9

Divadelní inscenace realizujeme
za finanční podpory MK České republiky

generální partner

partner:

SKUPINA ČEZ

mediální partneři:

DNES program společně s redakcí

